

การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชน ในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

Participation of Private Rescue Volunteers in Mueang Phayao District, Phayao Province

สาริต วงศ์จันทร์* พีระ พันธุ์งาม** สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์** สิทธิเดช อภัยนนท์**

Satid Wongjun* Peera Panngam** Surajet Chaiphonphong** Sittihi Det Aphai Non**
นักศึกษาลัทธิบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*
อาจารย์ประจำ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก**

M.B.A. student, Pacific Institute of Management Science*

Lecturer, Pacific Institute Management Science**

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ อาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จำนวน 93 คน โดยผู้ศึกษาได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใช้สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา พบว่า

1. การมีส่วนร่วมในภาพรวมทั้ง 3 ด้านประกอบด้วยด้านการวางแผนด้านการปฏิบัติงานด้านการประเมินผล มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.47 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 และการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.59 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 3.04 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 ส่วนความพึงพอใจในการบริการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยที่ 2.79 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 ตามลำดับ

2. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งในการวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน

ของหน่วยกู้ชีพกู้ภัยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการมีส่วนร่วมวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ขณะเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนการมีส่วนร่วมกำหนดแผนงานกิจกรรมการดำเนินงาน กู้ภัยในพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการของหน่วยกู้ชีพกู้ภัยอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

3. การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติงานของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยอาสาสมัครกู้ภัยน่าจะมีความถนัดด้านการปฏิบัติงานมากกว่างานด้านวิชาการ ซึ่งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะ ความสามารถ ด้วยการเข้ารับ การอบรมกับหน่วยงานอื่นอยู่ในระดับมากที่สุด และรองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามนโยบายการดำเนินงานของหน่วยกู้ชีพกู้ภัยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน และการมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกไว้รองรับ การปฏิบัติงาน สามารถใช้ได้อย่างถูกต้องอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง โดยอาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขต อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา มีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินคุณภาพของงานกู้ชีพกู้ภัยอยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงานของหน่วยกู้ชีพกู้ภัยอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน และการมีส่วนร่วมในการประชุมสรุปและปรับปรุงในการดำเนินงานของหน่วยกู้ชีพกู้ภัยอยู่ในระดับ ปานกลาง ตามลำดับ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, อาสาสมัครกู้ภัย, เขตอำเภอเมืองพะเยา

Abstract

This study aims to For the study of research on the participation of private rescue volunteers In Mueang Phayao District, Phayao Province is a quantitative research (Quantitative Research) The method used to collect data by using questionnaires is the Checklist. The population used in this study is 93 private rescue volunteers in Mueang Phayao district. The students have determined the statistical significance at the level of 0.05 using statistics. the basic Percentage, mean and standard deviation The findings of the participation of private rescue volunteers in Mueang Phayao District, Phayao Province found that

1. Participation in the three aspects including planning Performance Evaluation With a high level of satisfaction, with a mean of 3.47, standard deviation of 0.38, and performance participation with the highest mean of 4.59, standard deviation of 0.37, followed by planning participation with mean 3.04 standard deviation of 0.41, while the service satisfaction with the lowest mean value is participation in evaluation With an average of 2.79, standard deviation of 0.38, respectively

2. Participation in planning of private rescue volunteers in Mueang Phayao District, Phayao Province is in moderate participation level. With the highest mean In the planning of the use of materials and equipment in the operation of rescue rescuers at a high level Followed by the participation in analyzing the approach to solving problems at the high level as well. As for the

participation in the formulation of the activity plan, the rescue operation in the area is at a moderate level. And participation in being a committee of rescue rescuers at a low level, respectively

3. Participation in the performance of private rescue volunteers in Mueang Phayao District, Phayao Province is at the highest level. With the highest mean The rescue volunteers should have more operational skills than academic work. In which participation in the development of competency skills by accepting Training with other agencies is at the highest level. And followed by being involved in the operation according to the operational policy of the rescue rescuers at the highest level as well And participation in the preparation of tools, equipment, facilities to wait for the operation Can be used correctly at a high level, respectively

4. Participation in evaluation At a moderate level By volunteer private rescue volunteers in Mueang Phayao District, Phayao Province participated in the evaluation of the quality of rescue work at a moderate level As for the participation in the evaluation of the rescue work, the rescuers are at a moderate level as well. And participation in conferences, summaries and improvements in the operation of rescue rescuers at a moderate level, respectively

Key words: participation, rescue volunteers, Muang Phayao district

บทนำ

กิจกรรมการกู้ชีพบรรเทาสาธารณภัยของเจ้าหน้าที่ทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งหลาย โดยเฉพาะภาคเอกชนที่ปฏิบัติงานแบบจิตอาสา ในการทำงานช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ต้องอาศัยองค์ความรู้เกี่ยวกับการช่วยเหลือที่ถูกวิธีและรวดเร็ว ได้รับการฝึกฝน ทบทวนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในสถานการณ์ต่างๆ หรือการซ้อมแผนอาสาสมัครกู้ภัยจึงเป็นคำที่ใช้เรียกกลุ่มคนผู้มีความเสียสละทั้งทางกายและทางใจเพื่ออุทิศให้แก่สังคมและเพื่อนร่วมโลก ไม่ว่าจะเป็ นมนุษย์หรือสัตว์ โดยไม่คำนึงถึงชนชั้น วรรณะ เชื้อชาติหรือศาสนา และเป็น ผู้ซึ่งยอมเสียสละเวลาส่วนตัว เพื่อช่วยเหลือสังคมโดยที่ไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ อาสาสมัครกู้ภัยมีหลายประเภทมาจากหลายสายงาน กระจายอยู่ทั่วทุกสารทิศ ไม่ว่าจะเป็ นอาสาสมัครกู้ภัยของมูลนิธิต่างๆ รวมถึงหน่วยงานทางราชการ แต่ทุกคนมีจุดประสงค์เดียวกันคือต้องการช่วยเหลือผู้ซึ่งกำลังประสบกับปัญหาไม่ทางใดก็ทางหนึ่งให้พ้นจากวิกฤตินั้น ๆ

ไปได้ด้วยดีหน้าที่ของผู้ที่เป็ นอาสาสมัครกู้ภัย ถึงแม้ว่าการเป็ นอาสาสมัครกู้ภัยนั้นจะเกิดจากความสมัครใจของผู้ที่ทำตาม แต่ทุกคนก็ยังคงต้องประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานนั้น ๆ อย่างเคร่งครัดด้วย ไม่ใช่เป็ นอาสาสมัครกู้ภัยแล้วจะทำอะไรได้ตามอำเภอใจ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างระเบียบวินัยให้แก่อาสาสมัครกู้ภัยทุก ๆ คน หน้าที่ของอาสาสมัครกู้ภัยมีหลายอย่าง เช่น การออกตระเวนช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุในกรณีต่าง ๆ การเดินทางไปตามต่างจังหวัด ชนบท หรือถิ่นทุรกันดาร เพื่อนำข้าวของเครื่องใช้ และสิ่งของที่จำเป็นไปแจกจ่ายให้แก่ประชาชนทั้งนี้รวมถึงผู้ที่ประสบภัยทางธรรมชาติ ซึ่งการปลอมโยนผู้ที่เสียชีวิตจากสิ่งที่ได้พบเจอก็นับเป็ นหน้าที่หนึ่งด้วยเช่นกัน หน้าที่สำคัญของอาสาสมัครกู้ภัย คือการช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บ รวมถึงการกู้ภัยในรูปแบบต่าง ๆ การช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บและการกู้ภัย โดยอาสาสมัครกู้ภัย การช่วยเหลือผู้ได้รับ

บาดเจ็บนั้นมีความสำคัญมาก เพราะในความสำเร็จหรือในความผิดพลาดจากการตัดสินใจในการกระทำนั้น หมายถึง ชีวิต ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจบวกกับความสามารและ ความกล้าที่จะช่วยเหลือผู้บาดเจ็บในยามคับขันจึงมีความสำคัญมาก ทั้งนี้อาสาสมัครกู้ภัยจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ทางการแพทย์ไม่มากนักน้อย เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ซึ่งการปฏิบัติงานของอาสาสมัครกู้ภัยในการช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุแต่ละครั้ง หากอาสาสมัครกู้ภัยเข้ามาทำการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือไม่มีความรู้ที่ตีพอหรือไม่มีความพร้อมใน การปฏิบัติงาน ผลกระทบก็จะตกอยู่กับตัวผู้บาดเจ็บเอง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะนำไปปรับปรุงและพัฒนางานด้านการช่วยเหลือ ผู้ประสบอุบัติเหตุทางด้านต่าง ๆ ให้มีศักยภาพและเกิดประสิทธิผลมากขึ้น อันเป็นผลดีกับทุกภาคส่วนต่อไป

คำถามการวิจัย

การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปกรอบแนวคิดการวิจัยได้แก่ คุณลักษณะผู้บริโภค ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้มีความสัมพันธ์

กับพฤติกรรมการบริโภคได้แก่ เหตุผลของการซื้อ เวลาในการตัดสินใจซื้อ ผู้ที่ตัดสินใจซื้อ ปัจจัยที่ใช้เลือกซื้อมากที่สุด ชนิดที่ซื้อเป็นประจำ ราคาที่ซื้อเป็นประจำ ปริมาณซื้อแต่ละครั้ง ลักษณะการเลือกสถานที่ซื้อ สถานที่ซื้อเป็นประจำ เวลาที่ซื้อเป็นประจำ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาประกอบด้วย คุณลักษณะของอาสาสมัครกู้ภัยในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา แนวคิดทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 8 หน่วย มีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยเอกชน ทั้งหมด 93 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้ระยะเวลาในการศึกษา เป็นเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2560 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2560

ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่ พื้นที่การปฏิบัติงานของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 96 คน เป็นเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา แล้วจึงรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบระดับการให้คะแนน (Rating scale) โดยให้ค่าคะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคอร์ท (Likert scale) เมื่อได้ข้อมูลแล้ว ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ
คืนมาทุกฉบับแล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล
ตามความมุ่งหมายของการศึกษา โดยใช้เครื่องมือโดย
ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา
ครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ค่าสถิติ
เพื่อตอบคำถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ
(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard Deviation)

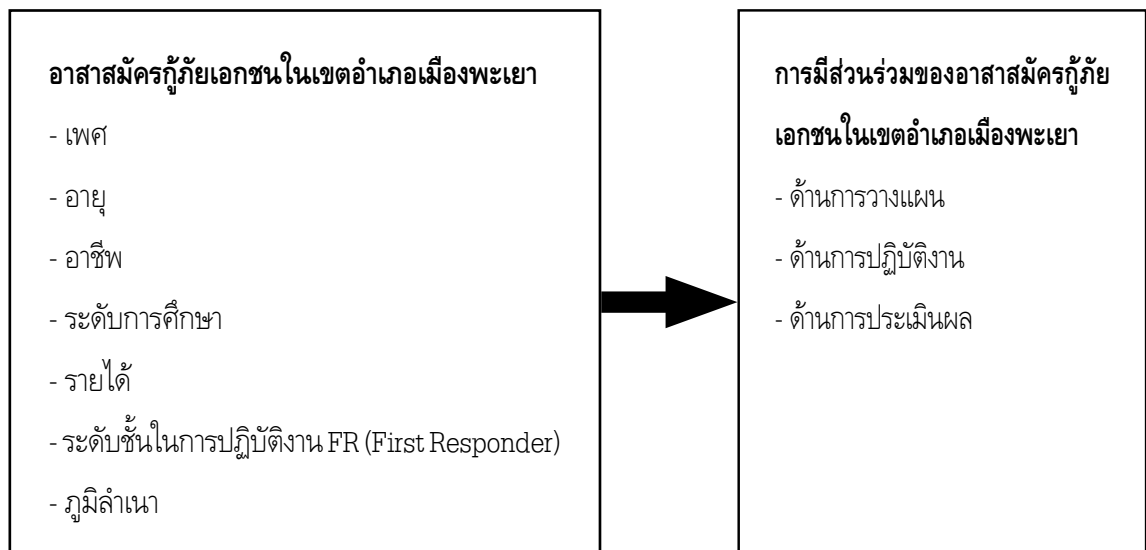
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ
ระดับการศึกษา รายได้ ระดับในการปฏิบัติงาน FR
(First Responder) ภูมิลำเนา

ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิก
อาสาสมัครกู้ภัย ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการ
วางแผน ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการประเมินผล

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่คุณลักษณะทาง
ประชากร แนวคิดทฤษฎีลำดับความต้องการของ
มาสโลว์ (Hieratchy of needs theory) และทฤษฎี
การมีส่วนร่วม(Participation) มาปรับปรุง ได้ตัวแปร
อิสระ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา
รายได้ ระดับในการปฏิบัติงาน FR (First Responder)
และภูมิลำเนาตัวแปรตาม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม
ของสมาชิกอาสาสมัครกู้ภัย 3 ด้าน ได้แก่ด้านการ
วางแผน ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการประเมิน
ผล สามารถกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัยได้ดังนี้
(Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของอาสาสมัคร กู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา
2. สามารถนำผลการศึกษาค้างนี้ไปใช้เป็น ข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนางานอาสาสมัครกู้ภัย ให้มีศักยภาพ มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลมากขึ้น และยังเป็นประโยชน์ทางวิชาการสำหรับผู้เกี่ยวข้องหรือ ผู้สนใจนำไปศึกษาค้นคว้าต่อไป

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัคร กู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา พบว่า เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพศชายมีจำนวน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.87 ด้านอายุของอาสาสมัคร กู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 40.86 ด้านอาชีพส่วนใหญ่ของอาสาสมัครกู้ภัย เอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา มีอาชีพ รับจ้างทั่วไปมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.86 ด้านระดับการศึกษา พบว่าอาสาสมัครกู้ภัยเอกชน ในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา มีระดับการ ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.21 ด้านรายได้ต่อเดือน พบว่าส่วนใหญ่ของอาสา สมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัด พะเยา มีรายได้ระหว่าง 10,000 - 15,000 บาท จำนวน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.66 ด้านระดับชั้นในการ ปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนใหญ่ของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชน ในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา มีระดับปฏิบัติ การที่ระดับ FR (First Responder) จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.91 และด้านภูมิสำเนาของอาสาสมัคร กู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา เป็นคนที่มีภูมิสำเนาในจังหวัดพะเยามากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 93.54

2. ผลการศึกษามีส่วนร่วมของอาสาสมัคร กู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมแล้วการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3047 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 หากคิด เป็นรายข้อการมีส่วนร่วม พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการ ปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.59 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 3.04 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 ส่วนการ มีส่วนร่วมด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 2.79 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 ตามลำดับ

แยกการมีส่วนร่วมเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย

1) การมีส่วนร่วมด้านวางแผน พบว่า ส่วน ใหญ่ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.03 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 ซึ่งการกำหนดแผนงาน กิจกรรมการดำเนินงานกู้ภัยในพื้นที่จะเป็นงานของผู้รับ ผิดชอบ ได้แก่ หัวหน้าหน่วย คณะกรรมการของหน่วย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงานของหัวหน้าหน่วยแต่ละหน่วย กู้ภัย ทางสมาชิกอาสาสมัครกู้ภัยส่วนใหญ่ มีส่วนร่วม ด้านการวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน และการวิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหาเฉพาะหน้าขณะ เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดอยู่ในระดับมาก การกำหนด แผนงานกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ จะให้ทางคณะ กรรมการกู้ภัยแต่ละหน่วยรับผิดชอบตามลำดับ

2) การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนใหญ่ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.59 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37 ซึ่งการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานตามนโยบายการดำเนินงานของหน่วย กู้ชีพกู้ภัย การพัฒนาทักษะ ความสามารถ ด้วยการ เข้ารับการฝึกอบรมกับหน่วยงานราชการมีอยู่เป็นประจำ ทุกปี การฝึกอบรมในการใช้อุปกรณ์เครื่องมืออำนวยความสะดวกไว้รองรับการปฏิบัติงาน และสามารถ ใช้งานได้อย่างถูกต้อง

3) การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล พบว่า ส่วนใหญ่ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.79 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงานของหน่วยกู้ชีพกู้ภัย และการตรวจสอบประเมินคุณภาพของงานกู้ชีพกู้ภัย การเข้าประชุมสรุปและปรับปรุงในการดำเนินงานของหน่วยกู้ชีพกู้ภัยจะเป็นทางหัวหน้าหน่วย และคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในแต่ละงานโดยการส่งตัวแทนเข้าร่วมการประเมินผล หลังจากที่มีการร่วมประชุมกับหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะมีการประชุมกับสมาชิกในหน่วยเพื่อแจ้งให้ทราบต่อไป

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ครั้งนี้มีผลการวิจัยที่สำคัญนำมาอภิปรายผลเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมด้านวางแผน ในส่วนของสมาชิกของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา มีการกำหนดแผนงาน กิจกรรมการดำเนินงานกู้ภัยในพื้นที่ที่จะเป็นงานของผู้รับผิดชอบ ได้แก่ หัวหน้าหน่วย คณะกรรมการของหน่วย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงานของหัวหน้าหน่วยแต่ละหน่วยกู้ภัย ทางสมาชิกอาสาสมัครกู้ภัยส่วนใหญ่มีส่วนร่วมด้านการวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานสมาชิกของหน่วยกู้ภัยเองได้รับการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงานจริงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้วิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหาเฉพาะหน้าขณะเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดที่จะเกิดขึ้น สอดคล้องกับ จีรวรรณ ตาลช่วง. (2558) ที่พบว่า การกำหนดภารกิจให้กับอาสาสมัครอย่างชัดเจนสม่ำเสมอและทั่วถึงนั้นจะส่งผลให้มีการปฏิบัติงานของอาสาสมัครอย่างต่อเนื่อง ในระบบการทำงานต้องให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมในการวางแผน ให้มีการรับ

รู้เท่ากัน โดยการทำงานที่ยึดหลักประชาธิปไตยจะช่วยเสริมความเชื่อมั่นให้แก่สมาชิก

2. การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติงาน อาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามนโยบายการดำเนินงานของหน่วยกู้ชีพกู้ภัย การพัฒนาทักษะความสามารถ ด้วยการเข้ารับการฝึกอบรมกับหน่วยงานราชการมีอยู่เป็นประจำทุกปี การฝึกอบรมในการใช้อุปกรณ์เครื่องมืออำนวยความสะดวกไว้รองรับการปฏิบัติงาน และสามารถใช้งานได้จริงอย่างถูกต้องปลอดภัยกับผู้ปฏิบัติงานและผู้ประสบเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพ็ญรุ่ง บุญรักษ์ (2553) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานร่วมในลักษณะการทำงานเป็นทีมระหว่างอาสาสมัครกู้ภัยในสังกัดมูลนิธิปอเต็กตึ๊งและร่วมกตัญญูกับหน่วยงานกู้ชีพพเนทรโรงพยาบาลราชวิถี ได้ศึกษาถึงแรงจูงใจในการทำงาน ทักษะคติความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีมระหว่างหน่วยอาสาสมัครระหว่างมูลนิธิปอเต็กตึ๊งร่วมกตัญญูและหน่วยงานกู้ชีพพเนทร โดยใช้ทฤษฎีลำดับความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ ที่กล่าวถึงความต้องการขั้นสูง ได้แก่ ความต้องการมีหน้ามีตา ความเคารพนับถือจากผู้อื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ในการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ จุดเกิดเหตุอยู่ในระดับสูง ควรให้มีการประชาสัมพันธ์วัตถุประสงค์และขั้นตอนของการปฏิบัติงานให้แก่อาสาสมัครกู้ภัยโดยตรง ในรูปแบบของการปฐมนิเทศอาสาสมัครที่เข้าใหม่ เพื่อความเข้าใจการประสานความร่วมมือในการทำงานและมีการอบรมทางวิชาการในเรื่องการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ จุดเกิดเหตุ โดยจัดให้มีการทดสอบความรู้ก่อนการอบรม เพื่อจะได้เพิ่มความรู้อีกทั้งในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติในเรื่องที่อาสาสมัครกู้ภัย และสอดคล้องกับนิวัฒน์ สีลาโท. (2558) ที่พบว่า อาสาสมัครกู้ภัยจะต้องมีการประเมินสถานการณ์ มีการถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์

ของอาสาสมัครผู้ชำนาญงาน มีการจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือให้มีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา มีที่ปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรค อุปกรณ์ผู้ก็ยมีความพร้อมมีคุณภาพ ผู้ใช้จะเกิดความมั่นใจและต้องคำนึงถึงความปลอดภัยทุกครั้งที่ใช้ อาสาสมัครผู้ก็ยต้องได้รับการฝึกฝนการใช้เครื่องมือช่วยเหลือ ประสพการณ์ ช่วยให้สามารถใช้อุปกรณ์และเครื่องมือได้อย่างคล่องแคล่วเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจเครื่องมือต้องได้รับการเก็บรักษาอย่างถูกวิธี

3. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลการทำงานของหน่วยกู้ชีพกู้ภัยและการตรวจสอบประเมินคุณภาพของงานกู้ชีพกู้ภัย การเข้าประชุมสรุปและปรับปรุงในการดำเนินงานของหน่วยกู้ชีพกู้ภัยจะเป็นทางหัวหน้าหน่วย และคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในแต่ละงานโดยการส่งตัวแทนเข้าร่วมการประเมินผล หลังจากที่มีการร่วมประชุมกับหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเสร็จเรียบร้อยแล้วจะมีการประชุมกับสมาชิกในหน่วยเพื่อแจ้งให้ทราบต่อไป ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของคณิงจ อนุโรจน์ (2548) ให้แนวคิดว่าการสร้างความตระหนักในการพัฒนาในเรื่องใดก็ตามนั้น ยิ่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใดโอกาสความสำเร็จก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย แต่เป็นไปได้ที่องค์กรขนาดใหญ่จะนำบุคลากรทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์กร แต่การนำผู้บริหารระดับกลางเข้ามามีส่วนร่วมไม่ใช่เรื่องยาก (คนกลุ่มนี้จะเป็นตัวแทนของเราไปสร้างการมีส่วนร่วมในระดับปฏิบัติการต่อไป) การสร้างความตระหนักต้องเริ่มจากการให้ข้อมูลที่เป็นจริงขององค์กร (นำเขาเข้ามาร่วม SWOT องค์กร) ทุกคนต้องร่วมรับรู้ปัญหาขององค์กรทุกคนร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ร่วมสร้างแผนยุทธศาสตร์

(strategic partner) ร่วมกันหาตัวชี้วัดความสำเร็จร่วมกัน (Key Performance Indicator-KPI) เราจะทำอย่างไร และติดตามประเมินอย่างไร การมีส่วนร่วมเป็นการนำเขาเข้ามาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร และร่วมกันที่จะนำพาองค์กรสู่เป้าหมายร่วมกัน นั่นคือต้องรวมใจขององค์กรให้เป็นหนึ่งเดียวให้ได้ (engagement) การมีส่วนร่วมจึงเป็นเองที่มีความสำคัญยิ่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและประเมินผลของอาสาสมัครกู้ภัยส่วนใหญ่จะให้หัวหน้าหน่วยกู้ภัยแต่ละหน่วยเป็นผู้เข้าร่วมวางแผนกับหน่วยงานภาคี ภาครัฐหรือเอกชน ควรให้มีอาสาสมัครกู้ภัยที่เป็นสมาชิกเป็นตัวแทนในการวางแผนงาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ประสพการณ์ให้กับสมาชิกอาสาสมัครให้มากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาในลักษณะวิจัยเชิงปริมาณของอาสาสมัครกู้ภัยว่าสอดคล้องซึ่งในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของอาสาสมัครกู้ภัยเอกชนในเขตอำเภอเมืองพะเยาเท่านั้น โดยการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการเก็บข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการดำเนินงานอาสาสมัครกู้ภัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อไป

3. การศึกษาการมีส่วนร่วมครั้งนี้มี 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินผล หากมีการศึกษาครั้งต่อไปอาจมีการศึกษาด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอาสาสมัครกู้ภัยเพื่อให้ทราบขึ้นมูลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครกัญญา ที่มีสภาพพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงระดับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครกัญญาว่าเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณของอาสาสมัครกัญญา โดยการศึกษาครั้งต่อไปควรมี การเก็บข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการดำเนินงานอาสาสมัครกัญญาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัทร พัทธ์กษัตริย์วานิช (2551). **ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครกัญญาสมัครร่วมกตัญญู ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- โกศล มีคุณ. (2550). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ.** กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
- ประภาส สุพรรณณี. (2553). **“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกโรงเรียนกวดวิชาของผู้ปกครองนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร.”** วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิรวรรณ ตาลช่วง. (2558). **การบริหารจัดการองค์การอาสาสมัคร กรณีศึกษาอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่ศึกษาจากกรณีศูนย์อปพร. เทศบาลนครรังสิต**
- คณินิจ อนุโรจน์. (2548). **การสร้างความตระหนักรู้ ในองค์กร.** สืบค้นจาก <http://www.researchers.in.th.blog/hrdresearch/1276>
- พจนตา คชกุล. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชัย สมสงส์สวัสดิ์. (2552). **“ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความต้องการที่มีต่อการเรียนกวดวิชา และ ความสำเร็จในการสอบเข้าศึกษาต่อ.”** วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพ็ญรุ่ง บุญรักษ์. (2552). **การปฏิบัติงานร่วมในลักษณะการทำงานเป็นทีมระหว่างอาสาสมัครกัญญาในสังกัดมูลนิธิ ปอเต็กตึ๊งและมูลนิธิร่วมกตัญญูกับหน่วยงานกึ่งซีพเรนทร โรงพยาบาลราชวิถี.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์, คณะสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิวัฒน์ สีลาโท. (2558). **ศักยภาพอาสาสมัครกัญญาจังหวัดขอนแก่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.** วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา ปีที่ 4 ฉบับที่ 2